

Valné shromáždění a medaile Učené společnosti České republiky pro rok 2010

V pondělí 11. května 2010 se v prostorách pražského Karolina uskutečnilo XVI. valné shromáždění Učené společnosti České republiky, o. s. (dále jen Učená společnost). Byly uděleny medaile za zásluhy o rozvoj vědy, výroční ceny za vynikající vědecké výsledky a ceny pedagogům, kteří podporují zájem o vědu a výzkum na středních školách.

Úryvky z úvodního projevu prof. RNDr. Heleny Illnerové, DrSc., předsedkyně Učené společnosti

Učená společnost byla založena na ustavujícím zasedání ve Vlasteneckém sále pražského Karolina v květnu r. 1994. Největší zásluhu na jejím založení měl prof. Otto Wichterle a dále prof. Rudolf Zahradník, první předseda. Učená společnost se hlásí k tradicím Královské české společnosti nauk vzniklé r. 1784 v Praze i České akademie věd a umění, původně České akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, která byla potvrzena z oficiálních míst ve Vídni r. 1890. Letos si tedy připomínáme 120 let od jejího vzniku. O tento vznik a finanční podporu Akademie se zasloužil zejména velký český mecenáš Josef Hlávka.

Udělování medailí a cen Učené společnosti je součástí jejího poslání podněcovat pěstování vědy v naší zemi, budit touhu po poznání a radost z něho, podporovat zvyšování úrovně vzdělanosti a tvůrčího, racionálního a lidsky odpovědného klimatu v České republice. Učená společnost uděluje Medaile za zásluhy o rozvoj vědy, aby ocenila ty, kteří se o tento rozvoj v naší zemi výrazně zasloužili. Dále uděluje Ceny Učené společnosti jako výraz uznání českým vědcům za jejich vysoký přínos k vědeckému poznání. Uděluje i ceny středoškolským studentům za tvůrčí příspěvky k vědeckému poznání. A v neposlední řadě uděluje jako výraz hlubokého uznání cenu pro pedagogy.

Dovolte, abych se u poslední jmenovaných cen zastavila a vzpomněla verš Josefa Palivce ze sbírky Pečetní prsten: „Jas sond a znamení, čas mlékostříbrné míle... Bud', božský plamení, a trvej, chvilá chvíle.“ Pedagogové, kteří dokáží zažehnout božský plamínek či přímo plamen touhy po vědění ve svých studentech, si zaslouží velkou úctu. Vychovávají tak mladé lidi, kteří jsou příslibem pro budoucí vyspělost a kulturnost naší společnosti. V dubnu 2010, téměř nepovšimnuta, prošla tiskem zpráva o úspěchu našich středoškolských studentů v European Science Union Olympiad ve fyzice, chemii a biologii (EUSO) v Göteborgu. Ze dvou týmů, které ČR vyslala do soutěže 42 evropských týmů, získal jeden stříbrnou medaili a jeden zlatou a celkové prvenství. Za tento úspěch patří dík studentům, ale i jejich pedagogům, kteří v nich touhu po vědění zažehli.

Mít výborné studenty je závazkem pro nás všechny. Aby zůstali věrní vědě a tvůrčí práci, musíme jim vytvářet optimální podmínky pro jejich další růst, poznávání i výzkumnou práci. Odpovědnost spočívá na naší akademické obci, a tedy samozřejmě i na Učené společnosti. Ta se skládá z vědců a profesorů z vysokých škol, Akademie věd a dalších institucí a propojuje tuto obec. Má tak ideální možnost prosazovat myšlenku, že dobré a inspirativní vědecké prostředí nevznikne jen na základě soutěže, ale zejména na základě plodné spolupráce, a to i různých institucí.

Nedávno zemřelý ombudsman Otakar Motejl vyslovil myšlenku, kterou si dovoluji upravit: „Svobodný prostor, který nyní máme, a v našem případě je to prostor akademický, se dá využít, ale i zneužít.“ A já dodávám: „Snažme se tento prostor dobře využít a spolupracujeme na akademickém poli tak, abychom plamen po vědění v mladých lidech rozdmýchávali a nezadusili jej.“

Učená společnost pro rok 2010 udělila

● **Medaili za zásluhy o rozvoj vědy** prof. PhDr. Ivanu Hlaváčkoví, CSc. (Filozofická fakulta UK v Praze), za vědecké zásluhy v oboru archivnictví a pomocné vědy historické i za aktivní podíl na činnosti Učené společnosti, a prof. Ing. Karlu Štulíkoví, DrSc. (Přírodovědecká fakulta UK v Praze), za zásluhy o rozvoj analytické chemie v ČR a za aktivní podíl na činnosti Učené společnosti.

● **Ceny Učené společnosti** osobnostem – občanům ČR, kteří pracují v ČR a nejsou členy Učené společnosti.

V kategorii vědecký pracovník

prof. MUDr. Janu Evangelistu Jiráskovi, DrSc. (Ústav pro péči o matku a dítě Praha – Podolí), za objevené práce v oblasti prenatálního vývoje člověka, a prof. PhDr. Oldřichu Královi, CSc. (Filozofická fakulta UK), za rozvoj české sinologie a zprostředkování čínské vědy a kultury české veřejnosti.

V kategorii mladý vědecký pracovník

Dr. Janu Duškovi (Centrum biblických studií AV ČR a UK v Praze) za badatelskou a překladatelskou práci v oblasti starověké filologie, paleografie a starověkých dějin Palestiny, a MUDr. et MDDr. Jiřímu Šedému, Ph.D. (Ústav experimentální medicíny AV ČR, v. v. i.), za příspěvek k objasnění patofyziologických mechanismů a terapeutických možností u poranění míchy.

Cena pro pedagogy Mgr. Jarmile Ichové (Gymnázium, Jírovцова ul., České Budějovice) za vynikající schopnost vyhledávat studenty a připravovat je na biologické olympiády a pro vysokoškolské studium – v posledních třech letech získali studenti z její třídy stříbrnou nebo bronzovou medaili na mezinárodních olympiádách a její studentka získala i cenu Praemium Bohemiae; a RNDr. Heleně Kommové (Gymnázium J. Keplera, Praha 6) za mimořádnou angažovanost a úspěšnost při vyučování fyziky a matematice, která se projevuje i v zisku medailí jejich studentů na mezinárodních olympiádách.

V kategorii středoškolský student získalo cenu 11 žáků, z nichž uvádíme ty, jejichž práce měla biologické zaměření: Ondřej Brzoň (Gymnázium Jana Palacha, Praha 1) za studii Syntéza neurosteroidní karboxylové kyseliny – potencionálního inhibitoru NMDA receptoru; Martin Mátl (Střední odborná škola, Šumperk) za Fytcenologické mapování lišejníků v oblasti pohorí Hrubého Jeseníku; Tomáš Pohl (Gymnázium, ul. Terezy Novákové, Brno – Řečkovice) za studii Entomologie, metody umělé inteligence pro determinaci species; Petra Skoupá (Střední průmyslová škola chemická, Brno) za studii Monitorování chráněných území na jižní Moravě.

Předsedou Učené společnosti od 12. 5. 2010 je prof. RNDr. Václav Pačes, DrSc. Seznam členů a další informace o společnosti najdete na: <http://www.learned.cz>.

Helena Illnerová (vpravo) při předání Ceny Učené společnosti pro pedagogy Jarmile Ichové z Gymnázia Jírovцова v Českých Budějovicích. Foto Z. Tichý, KNAV